

Calle Karlsson
Ledningsstrateg
calle.karlsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Revidering av arbetsordning för kommunfullmäktige

Sammanfattning

Förslag till reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige, daterad den 28 augusti 2023, är framtagen av kommunledningsförvaltningen i samråd med kommunfullmäktiges ordförande. Samtliga partier som är representerade i fullmäktige har varit delaktiga i arbetet och haft möjlighet att framföra synpunkter.

För att fånga upp synpunkter inför arbetet med revidering av arbetsordningen hölls ett första möte med fullmäktiges presidium och partiernas gruppleddare den 14 april 2023. Den 23 augusti 2023 hölls ytterligare ett möte i samma konstellation för att stämna av kring ett framtaget förslag. Efter det sistnämnda mötet har justeringar gjorts i det slutgiltiga förslaget utifrån framförda synpunkter inför och vid mötet.

I arbetet med revideringen av arbetsordningen har kommunledningsförvaltningen utgått från *Sveriges Kommuner och Regioners* (SKR:s) mall för *Arbetsordning för fullmäktige*. Ambitionen har varit att följa mallen men göra de avvikelser som behövs för att anpassa arbetsordningen till lokala förutsättningar och arbetssätt.

Förslag till reviderad arbetsordning redovisas med färgmarkeringar och genomstrykningar, som markerar ändringar i förhållande till nu gällande arbetsordning enligt nedan:

- *genomstruken text* – text som föreslås utgå
- *röd text* – förslag till ny text.

Mer information finns under rubriken *Ärendet* i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2023-08-30

Förslag till reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige, daterad 2023-08-28

SKR:s mall för arbetsordning för fullmäktige, reviderad i januari 2021

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2022-10-24, § 197

Protokollsutdrag kommunfullmäktige 2022-02-28, § 17

Gällande arbetsordning för kommunfullmäktige, beslutad av kommunfullmäktige den 14 oktober 2019, § 220

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktiges presidium föreslår besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att anta reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige enligt föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder och bolag

Kommunrevisionen

Partigruppmedlemmarna

Ärendet

Förslag till reviderad arbetsordning för kommunfullmäktige, daterad den 28 augusti 2023, är framtagen av kommunledningsförvaltningen i samråd med kommunfullmäktiges ordförande. Samtliga partier som är representerade i fullmäktige har varit delaktiga i arbetet och haft möjlighet att framföra synpunkter.

För att fånga upp synpunkter inför arbetet med revidering av arbetsordningen hölls ett första möte med fullmäktiges presidium och partiernas gruppleddare den 14 april 2023. Den 23 augusti 2023 hölls ytterligare ett möte i samma konstellation för att stämma av kring ett framtaget förslag. Efter det sistnämnda mötet har justeringar gjorts i det slutgiltiga förslaget utifrån framförda synpunkter inför och vid mötet.

I arbetet med revideringen av arbetsordningen har kommunledningsförvaltningen utgått från *Sveriges Kommuner och Regioners* (SKR:s) mall för *Arbetsordning för fullmäktige*. Ambitionen har varit att följa mallen men göra de avvikelser som behövs för att anpassa arbetsordningen till lokala förutsättningar och arbetssätt.

Förslag till reviderad arbetsordning redovisas med färgmarkeringar och genomstrykningar, som markerar ändringar i förhållande till nu gällande arbetsordning enligt nedan:

- *genomstruken text* – text som föreslås utgå
- *röd text* – förslag till ny text.

Föreslagna ändringar i arbetsordningen

Nedan beskrivs de ändringar som föreslås i föreliggande förslag till reviderad arbetsordning.

Antalet ledamöter - 1 §

Här uppdateras arbetsordningen med uppgiften att kommunfullmäktige numera har *61* ledamöter.

Vidare tillförs ny skrivning enligt SKR:s mall som anger att *Antalet ersättare ska utgöra hälften av det antal platser som varje parti fått i fullmäktige*. Fullmäktige ska besluta om antalet ersättare. Detta kan antingen ske genom arbetsordningen, vilket alltså föreslås, eller genom särskilt beslut. Antalet ska i fullmäktiges beslut anges som en kvot: hälften av, en tredjedel av, etc.

Presidium (5 kap. 11 § KL) – 2 §

Här uppdateras arbetsordningen med uppgiften att fullmäktige numera har en *tredje vice ordförande*.

Vidare stryks den text som reglerar så kallad *växeltjänstgöring*. Den texten finns inte med i SKR:s mall, och möjligheten för ordförande att uppdra till en vice ordförande att tjänstgöra som mötesordförande under sammanträden bedöms ändå rymmas inom skrivningen i samma paragraf som anger att *vice ordförandena ska biträda ordföranden i uppgiften att planera och leda sammanträdet i den mån ordföranden anser att det behövs*.

Deltagande på distans – 10 §

Här införs en ny rubrik och paragraf, med del av text som finns i SKR:s mall, som möjliggör och reglerar deltagande på distans.

Den delen som tas med anger att fullmäktige, om särskilda skäl föreligger, får sammanträda med ledamöter närvarande på distans. Här stipuleras att sådant sammanträde endast får äga rum om ljud- och bildöverföring sker i realtid och på ett sådant sätt att deltagare kan se och höra varandra på lika villkor.

Syftet med att ta in den nya texten är primärt att möjliggöra sammanträden på distans i situationer som liknar den som var under pandemin. Vid möte med fullmäktiges presidium och partiernas gruppledare uttrycktes att man inte önskar möjliggöra för enstaka ledamöter att delta på distans. Därför tas de delar av texten i SKR:s mall som möjliggör sådant deltagande inte med i arbetsordningen.

Ärenden och handlingar till sammanträde – 14 §

Här tillförs skrivning från SKR:s mall som anger att ordföranden bestämmer i vilken omfattning *övriga handlingar* ska tillställas ledamöter och ersättare före sammanträdet.

Vidare tillförs en förtydligande skrivning till den befintliga texten i arbetsordningen som anger att kallelse och övriga handlingar ska skickas till varje ledamot och ersättare senast sju dagar före sammanträdet. Eftersom det ibland förekommer att handlingar i ett ärende inte är klara när kallelsen till sammanträdet ska skickas, och det av tidsskäl inte är möjligt eller lämpligt att skjuta ärendet till nästkommande sammanträde, införs text som anger att kompletterande handlingar i ett ärende *i undantagsfall* kan skickas ut senare. Vid avstämning med fullmäktiges presidium och partiernas gruppledare uttrycktes önskemål om att ledamöter och ersättare i sådana fall uppmärksammas på att ett ärende har kompletterats med ytterligare handlingar.

I paragrafen föreslås också en något förändrad skrivning avseende vilka handlingar som görs tillgängliga för allmänheten i sammanträdeslokaler under sammanträdet.

Slutligen tillförs en skrivning från SKR:s mall som anger att interpellationer och frågor bör tillställas samtliga ledamöter och ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda.

Anmälan av hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare – 15-17 §§

Här tillförs två nya paragrafer (15 och 17 §§) enligt SKR:s mall.

Enligt den nya 15 § ska en ledamot som är hindrad att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde snarast anmäla detta till fullmäktiges sekreterare. Enligt SKR:s förslag till skrivning ska ordföranden eller sekreteraren underrätta den ersättare som står i tur att tjänstgöra. Här föreslås en annan skrivning, utifrån hur det fungerar i fullmäktige i dag, enligt vilken ledamoten som är förhindrad att delta ska underrätta sin partigruppledare som i sin tur underrättar den som står i tur att tjänstgöra.

I den befintliga 16 § regleras bl.a. att ledamöter och ersättare är skyldiga att anmäla till sekreteraren om de avbryter sin tjänstgöring. Här stryks text som anger att detta gäller för ersättare. Detta regleras i stället i den nya 17 § där det anges att det som

gäller för ledamöter enligt 15 och 16 §§, också gäller för ersättare som kallats till tjänstgöring.

Upprop – 19 §

Här har arbetsordningen tidigare angett att upprop sker via det *elektroniska voteringsystemet*. Kommunen har ersatt det tidigare voteringsystemet med ett nytt system som hanterar fler delar av mötet än bara omröstningar. Därav stryks referensen till det *elektroniska voteringsystemet* och ersätts av referens till det *digitala möteshanteringssystemet*.

Vidare föreslås en omformulering av befintligt stycke som reglerar att ledamöter och ersättare som infinner sig vid sammanträdet efter avslutat upprop ska anmäla sig hos presidiet.

Protokollsjusterare och rösträknare – 20 §

Här justeras skrivningen så att det framgår att protokollet i normalfallet, utöver ordföranden, ska justeras av första vice ordföranden och tredje vice ordföranden.

Yttranderätt vid sammanträdena – 22 och 25 §§

I 22 § stryks den bisats, som inte finns i SKR:s mall, som anger att tjänstgörande ledamöter har yttranderätt och rätt att delta i överläggningen. Det är givet, och bör därför inte behöva nämnas särskilt, att tjänstgörande ledamöter i fullmäktige har yttranderätt vid sammanträdena.

I 25 § ges även kommunjuristen, utöver sekreteraren, rätt att yttra sig om lagligheten av det som förekommer vid sammanträdena.

Presentationsmaterial – 27 §

Vid avstämning med presidiet och partiernas gruppleddare väcktes frågan om ledamöters möjlighet att använda sig olika typer av presentationsmaterial.

Utifrån detta föreslås en skrivning, under en ny rubrik i en ny paragraf, som innebär att den som önskar använda sig av presentationsmaterial ska lämna materialet till presidiet samt till sekreteraren senast kl. 09.00 dagen då fullmäktige ska sammanträda.

Utgångspunkten ska vara att presentationsmaterial ska nyttjas i begränsad utsträckning.

Yrkanden – 28 §

Sedan tidigare framgår det av arbetsordningen att ledamot som framställer ett yrkande ska avfatta det skriftligt och omgående lämna in det till sekreteraren.

Här förtydligas att detta inte ska gälla för yrkanden som endast innebär bifall eller avslag utan närmare motivering. Sådana yrkanden behöver alltså inte lämnas in skriftligt.

Vidare förtydligas att yrkanden ska lämnas in elektroniskt samt att både ordföranden och sekreteraren ska få del av yrkandet.

Omröstningar – 30 §

Här görs motsvarande justering i texten gällande byte av system som under rubriken *Upprop*, 19 § (se ovan).

Motioner – 32 §

Här stryks text som tidigare har angivit att när en motion tas upp för beslut så ska ärendet inledas med att sekreteraren eller motionären läser upp motionen.

Detta ersätts av en ny text som anger att när en motion tas upp för beslut så inleds ärendet med att motionären, eller i motionärens ställe en annan företrädare för samma parti, får möjlighet att kort redogöra för motionen.

Medborgarförslag – 33 §

Här läggs en skrivning till som hänvisar till av fullmäktige antagen riktlinje för medborgarförslag. Arbete med riktlinjen pågår och avsikten är att fullmäktige så snart som möjligt efter beslut om arbetsordningen ska fatta beslut om riktlinjen.

Med hänsyn till att det i stället ska regleras i den nya riktlinjen för medborgarförslag, stryks text i arbetsordningen som reglerar vilka medborgarförslag som ska anses vara väckta utifrån det antal medborgarröster förslaget får under angiven tid för röstning.

Vidare utökas möjligheten för förslagsställaren jämfört med tidigare att delta i överläggningen kring medborgarförslaget. Utöver den möjlighet som finns sedan tidigare att yttra sig genom ett kort inledande muntligt inlägg om högst 10 min, får förslagsställaren möjlighet, om ordföranden godkänner det, att besvara frågor som ställs till förslagsställaren med anledning av medborgarförslaget.

Interpellationer – 35 §

Här tydliggörs inledningsvis, i enlighet med SKR:s mall, att en interpellation ska vara undertecknad av *en ledamot*. I nu gällande arbetsordning står det att interpellationer ska vara undertecknade av *en eller flera ledamöter*. Det är dock *inte möjligt* för flera ledamöter att gemensamt lämna in en interpellation.

Vidare tas skrivningar in från SKR:s mall som anger att uppgift om att interpellationssvar kommer att lämnas vid visst sammanträde bör tas in i tillkännagivandet om sammanträdet, samt att den ledamot som ställt interpellationen *ska* (i SKR:s mall står det *bör*) få del av svaret senast dagen före den sammanträdesdag då svaret ska lämnas. Samtidigt stryks text i reglementet som tidigare har reglerat att interpellationssvar ska ges in till styrelsens kansli senast tio dagar innan sammanträdet.

Här finns en avsikt att få till stånd en snabbare hantering av interpellationer, dvs. att interpellationer ska kunna användas för att få till stånd en debatt i fullmäktige när en fråga är aktuell. Därav tillförs en skrivning i arbetsordningen, i anslutning till den befintliga skrivningen som anger att en interpellation bör besvaras senast under det sammanträde som följer närmast efter det sammanträde då interpellationen ställdes. I den kompletterande skrivningen anges att svaranden i samråd med ordföranden, med utgångspunkten att en interpellation om möjlighet bör besvaras vid det sammanträde då den ställs, avgör vid vilket sammanträde interpellationen ska besvaras.

För att öka möjligheten att interpellationen ska kunna besvaras vid det sammanträde då den ställs, ändras den befintliga skrivningen som anger när en interpellation senast bör ges in till styrelsens kansli. I stället för två arbetsdagar innan det sammanträde vid vilket ledamoten avser ställa den föreslås att inlämning ska senast *tre arbetsdagar* innan sammanträdet. Det betyder, så länge fullmäktiges sammanträden hålls på måndagar, att interpellationer bör lämnas in senast på onsdagen veckan innan ett fullmäktigesammanträde. Senast på söndagen ska den som ställt interpellationen få del av svaret, om svaret ska avges på det sammanträde då interpellationen ställs. Här avgör alltså svaranden i samråd med ordföranden om det är möjligt att ta fram ett svar på interpellationen inom den aktuella tidsramen.

En ny skrivning, som inte kommer från SKR:s mall, tas vidare in för att tydliggöra till vilka en interpellation får ställas. Här anges att interpellationer får ställas till ordföranden i en nämnd eller en fullmäktigeberedning, vilket regleras i kommunallagen, samt till kommunalråden vilket är nytt jämfört med tidigare (fullmäktige bestämmer vilka som i övrigt ska kunna interPELLERAS).

Text som anger att interpellationer även får ställas till ordföranden i kommunstyrelsens arbetsutskott stryks. Det framgår av kommunallagen (och tydliggörs i ny skrivning – se ovan) att interpellationer får ställas till ordföranden i en nämnd. Detta omfattar således kommunstyrelsens ordförande som i regel är ordförande även i kommunstyrelsens arbetsutskott.

Gällande befintlig text som anger att interpellationer får besvaras även om färre ledamöter än hälften är närvarande, kompletteras med text enligt SKR:s mall som anger att detta även gäller för frågor. Detta bör läsas tillsammans med text som läggs till under rubriken *Frågor*, i 36 §, som anger att vad som sägs i 35 § (som gäller interpellationer) också gäller för frågor i tillämpliga delar.

Slutligen stryks befintlig text som anger att när en interpellation tas upp till behandling så inleds ärendet med att svarande redogör för interpellationen och interpellationssvaret, eller att sekreteraren läser upp interpellationen och interpellationssvaret.

Tidigare har en interpellationsdebatt, med hänsyn till att svaranden ska redogöra för interpellationen och svaret, inletts av svaranden (utan tidsbegränsning). Nu föreslås i stället att interpellanten inleder debatten med att redogöra för sin interpellation (tidsbegränsning två minuter) och att svaranden därefter redogör för sitt svar (tidsbegränsning fyra minuter). Därefter får interpellanten och svaranden, liksom tidigare, möjlighet till två repliker vardera (tidsbegränsning två minuter) innan övriga ledamöter i fullmäktige får möjlighet att delta i debatten.

Frågor – 36 §

Liksom för interpellationer tydliggörs att frågor ska undertecknas av *en ledamot* (flera ledamöter kan inte gemensamt lämna in en fråga).

Vidare ändras formuleringen som specificerar regleringen att *en fråga ska ha ett bestämt innehåll, som avser att tämligen okomplicerat ämne*. Tidigare har det angetts att frågan ska kunna *besvaras utifrån ett ja- eller nej-perspektiv*. Nu anges i stället att frågan ska kunna *besvaras på ett kortfattat och enkelt sätt*. Avsikten är att möjliggöra för andra typer av enklare frågor, som fortfarande ska uppfylla kraven

på att frågan ska ha ett bestämt innehåll och avse ett tämligen okomplicerat ämne men som inte kan besvaras med ett *ja* eller ett *nej*.

Text från SKR:s mall som anger att vad som sägs i 35 § också gäller för frågor i tillämpliga delar, läggs till.

Text som anger att vid behandling av en fråga så inleds ärendet med att sekreteraren eller frågeställaren läser upp frågan, stryks.

I stället tillförs text som reglerar hur debatten med en anledning av en fråga ska genomföras. Här anges att frågeställaren inleder med att redogöra för sin fråga (tidsbegränsning två minuter) och att svaranden därefter redogör för sitt svar (tidsbegränsning två minuter). Därefter ges frågeställaren och svaranden möjlighet till var sin avslutande replik (tidsbegränsning en minut).

Justering av protokollet – 42 §

Här tillförs en kompletterande skrivning som förtydligar att vid omedelbar justering av protokoll ska justeringen ske direkt efter sammanträdet eller senast nästkommande arbetsdag.

Skrivningen finns redan i arbetsordningen för det nyinrättade näringslivsutskottet under kommunstyrelsen. Av tjänsteskrivelsen som låg till grund för inrättande av näringslivsutskottet framgår att skrivningen även föreslås föras in i kommunfullmäktiges arbetsordning samt i kommunstyrelsens och övriga nämnders reglementen då dessa ska revideras. Vidare framgick att kommunledningsförvaltningen har initierat ett arbete med framtagande av kommunövergripande rutiner för justering av protokoll som förväntas bli klart under hösten 2023.

Reservation – 43 §

Här görs ett tillägg som innebär att skriftliga reservationer ska lämnas till sekreteraren senast två arbetsdagar före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet. Den här förändringen är i praktiken redan genomförd sedan tidigare, genom att en att-sats med motsvarande innebörd har tagits med i beslutet vid respektive sammanträde när fullmäktige beslutar om justering av protokollet. Nu blir frågan reglerad i arbetsordningen.

Vidare görs en justering gällande skriftliga reservationer i ärenden där fullmäktige beslutar om omedelbar justering. Här stryks befintlig skrivning, enligt vilken motiveringen till reservationen ska lämnas *så snart det kan ske och senast dagen efter den sammanträdesdag då beslutet fattades*, och ersätts av den skrivning som finns i SKR:s mall, enligt vilken motiveringen ska lämnas *i så god tid att den kan tas in i den del av protokollet som omedelbart justeras*.

Expediering och publicering – 44 §

Här tas skrivning från SKR:s mall in som anger att kommunstyrelsen och kommunens revisorer alltid ska tillställas hela protokollet i samband med expediering och publicering av protokollsutdrag och protokoll.

Ordningsfrågor – 46 §

Hanteringen av ordningsfrågor regleras inte i SKR:s mall för fullmäktiges arbetsordning.

Den tidigare skrivningen i arbetsordningen, som innebär att ordningsfrågor väcks till presidiet vid presidiepodiet, föreslås behållas. Här föreslås dock även ett tillägg som anger att den som vill begära en ordningsfråga bör använda den funktion som finns för detta i det digitala möteshanteringssystemet.

Detta innebär att den som vill väcka en ordningsfråga företrädesvis bör göra det genom att använda den avsedda funktionen i möteshanteringssystemet. Funktionen innebär i praktiken att man begär ordet för en ordningsfråga. Därefter hanteras frågan framme vid presidiepodiet. Alternativet är att frågan väcks direkt framme vid presidiepodiet.